

Op weg naar een meestertitel

Talentede jongeren met een mbo-diploma tot excellente ambachtlieden opleiden en hen na hun studie de kans geven in de praktijk een meestertitel te behalen. Deze opleidingsroute volgens het eeuwenoude meester-gezelprincipe wordt nu al gebruikt bij goud- en zilversmeden, gastheren, schoorsteenvegers en stukadoors. Minister Jet Bussemaker wil dit principe uitbreiden naar andere branches. De afgelopen tijd zijn belangrijke stappen gezet om de invoering van meestertitel mogelijk te maken. Het gebruik van de meestertitel komt zo ook voor andere branches steeds dichterbij.

Audrey Wei-Yun en Ben Claessens

Amnon Owed houdt zich vanuit het ministerie bezig met de beleidsontwikkeling rond de meester-gezel route: 'We spreken in feite over een tweesporenbeleid: excellentie in het mbo en daarna de meester-gezelroute. Er zijn overeenkomsten tussen beide sporen maar ook verschillen en hoe dan ook zullen ze moeten voldoen aan moderne eisen. Het mbo leidt in beginsel op tot beginnend beroepsbeoefenaar. Om meester te kunnen worden genoemd is een jarenlange ervaring in de branche nodig. Het is een professionele standaard voor prestaties in het vak. Het is daarom de verantwoordelijkheid van de branches om na het mbo eventueel te werken met een meestertitel.'

Op dit moment zijn er nog niet veel meestertitels. De meeste bevinden zich op het terrein van de horeca, zoals bijvoorbeeld meesterkok, wijnmeester, gastheer en patisserie. In de meeste

Gilden en ambachten

In heel Europa functioneerden gilden en ambachten vanaf de middeleeuwen tot eind 18e eeuw op grote schaal om kennis en ervaring uit te wisselen en de belangen van de leden te behartigen. Nieuwe gildeleden werden opgeleid in het vak. Na een gedegen opleiding kon een leerling erkend worden als vakman met de titel gezel en uiteindelijk, na een gilde- of meesterproef, de titel 'meester' verkrijgen.

gevallen wordt deze branchemeestertitel gebruikt als hoogste erkenning van vakmanschap, gebaseerd op jarenlange ervaring, excellent presteren, het volgen van een extra opleiding en het doen van een proeve van bekwaamheid. Een meesterschapstitel is mogelijk in alle ambachtelijke sectoren. Onder andere Cibap, Media College, het Hout- en Meubileringscollege en St. Lucas hebben aangegeven aan de slag te willen gaan met deze formule bij een aantal nieuwe beroepen in de creatieve industrie zoals game design en communitymanager, restauratie meubelmaker en 2D/3D design.

Brede steun

Het traject naar een meestertitel kan stimulerend werken. Te denken valt aan het verbeteren van het imago van het vak (goede voorbeelden en ambassadeurs), het doorgeven van vakkennis aan een volgende generatie vakmensen in het onderwijs, het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling van vakmensen en het bevorderen van het streven naar excellentie. Een meesterschapstitel kan inzet en ambitie ontwikkelen, stimuleren en erkennen.

**Een meesterschapstitel
is mogelijk in alle
ambachtelijke sectoren**

VNO-NCW staat achter het ontwikkelen van meester-gezel routes. Voorzitter Michaël van Straalen van MKB-Nederland: 'Met een jaaromzet van 110 miljard euro is de ambachtssector de smeerolie van de Nederlandse economie en de samenleving. De meestertitel laat zien dat vakwerk, 'ambachten', serieus worden genomen en worden erkend als ruggengraat van onze economie. We hebben ze ook hard nodig. Stel je voor dat je geen sleutelmaker meer kunt vinden of een onderhoudsmonteur voor je centrale verwarming.' Eerder pleitte de Sociaal-Economische Raad al voor bredere invoering van de meestertitel.

Excellentieprogramma

De uitbreiding van de meester-gezelroute naar nieuwe mbo-opleidingen maakt onderdeel uit van een breder excellen-

Speciale route voor vaktalent richting het 'meesterschap'

tieprogramma voor talentvolle mbo-studenten. Hier is vanaf 2015 jaarlijks 25 miljoen voor beschikbaar. Anneke Tjalma, werkzaam bij de directie MBO, is nauw betrokken geweest bij de totstandkoming van de regeling Kwaliteitsafspraken, waar het excellentieprogramma onderdeel van uitmaakt. 'De scholen worden gevraagd plannen te maken om excellentie in het mbo te bevorderen. Het gaat om het beste uit de beste student te halen. De toekenning van de titel van meester is en blijft echter aan de branche. Brancheorganisaties en bedrijven bepalen uiteindelijk welke werknemers zich kwalificeren als meester. Mbo-instellingen kunnen dan ook samen met het bedrijfsleven afspraken maken over het ontwikkelen van de meester-gezelroute.' De regeling is begin oktober aan de Tweede Kamer gestuurd en treedt op 1 januari 2015 in werking. Owed: 'De meestertitel biedt >>

Tijdsschema Excellentieprogramma

In november en december 2014 worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd over excellentie. Scholen dienen vóór 30 april 2015 plannen in te dienen. Na goedkeuring van het excellentieplan krijgt de school uiterlijk in september 2015 een beschikking en geld voor de uitvoering.

studenten, ook nadat ze hun opleiding met succes afronden, een punt aan de horizon waar ze naartoe kunnen streven. De regeling zal vanaf 2015 de mogelijkheid bieden aan onderwijsinstellingen om samen met branches te werken aan de ontwikkeling van een meestertitel. Die titel wordt niet behaald tijdens de mbo-opleiding, maar het kan wel duidelijk worden of iemand er aanleg voor heeft.'

Onderwijs en branches aan zet

Het initiatief voor de praktische ontwikkeling van een meester-gezel-opleidingsroute ligt bij de betrokken scholen, bij de betreffende branches en bij VNO-NCW als brancheorganisatie. VNO-NCW en MKB-Nederland organiseerden onlangs samen met het ministerie van OCW een bijeenkomst over de meester-gezelroute om zich samen met onderwijs en bedrijfsleven te oriënteren op de ontwikkeling van een meestertitel voor geïnteresseerde branches. Er werd onder meer gesproken

De meestertitel biedt studenten, ook nadat ze hun opleiding met succes afronden, een punt aan de horizon waar ze naartoe kunnen streven

over het belang van transparantie, over de eisen van deelname aan toetsing/examinering en de transparantie over de eisen voor het behalen van een meestertitel bij het opzetten van een meester-gezelsysteem voor een branche. Ook zou de meestertitel moeten voldoen aan hoge eisen om devaluatie te voorkomen. Over sommige onderdelen waren de aanwezigen niet direct uitgesproken. Oweid hierover: 'Bijvoorbeeld over het punt of een meestertitel absoluut is of relatief. Gelden er vast-



De ontwikkeling van restauratieschilders naar meesterschap

Cibap vakschool in Zwolle wil talentvolle studenten alle kansen geven zichzelf meesterlijk te ontwikkelen. Samen met SintLucas uit Boxtel, Hout en Meubileringscollege in Amsterdam en Rotterdam en het Mediacollege uit Amsterdam heeft de vakschool een plan ontwikkeld om een excellentieroute te realiseren die leidt tot meesterschap. Iedere school heeft daarbij een eigen opleiding voor ogen. De vier scholen bereiden de routes voor, waarna alle mbo-instellingen de ontwikkelde opzet kunnen overnemen.

Een meestertitel verkrijgt je pas nadat je intensief en een langere tijd hebt gewerkt aan je vakmanschap. Zo was het al in oude tijden en dat geldt nog steeds. Daarom is de route van een meester-restauratieschilder, zoals het Cibap die gaat aanbieden, langer dan de vier jaren dat een student op het Cibap verblijft om een mbo-niveau 4 diploma te behalen. Het begint met het scouten en vaststellen van de potenties van de student. Dat betreft niet alleen het aanwezige talent voor het vakgebied, maar ook de motivatie en de discipline om alles uit dat talent te halen en zich dus maximaal in te zetten om uiteindelijk een excellent beroepsbeoefenaar te worden. Al tijdens de studie krijgen de studenten een fors aantal uren extra begeleiding en verdieping van de lesstof aangeboden. Zowel eigen masterdocenten als experts vanuit het beroepenveld worden daarbij ingeschakeld. Na het behalen van het diploma ontvangt de student(e) vervolgens een 'scholarship', waarbij hij/zij de gelegenheid krijgt om in het werkveld de meesterschapsroute voort te zetten. Onder begeleiding van professionals en gedurende het werk, blijft de student(e) zich verder ontwikkelen totdat hij/zij in staat is een meesterproef af te leggen. Die proef wordt beoordeeld door deskundigen uit het vakgebied en biedt hen uiteindelijk, bij goed gevolg, een titel Meester Restauratieschilder. Cibap wil in 2016 met deze route starten.

staande eisen waarbij iedereen die boven de lat zit een meester is of komt de top zoveel keer per jaar in aanmerking om de nieuwe meesters in de sector te worden? En is een meestertitel voor het leven of moet je je kennis bijhouden en hoe leg je dat dan vast?'

Op 27 november a.s. komt er een vervolgbijeenkomst voor branches die interesse hebben in het ontwikkelen van een meestertitel. Hier zal ook worden gezien welke ondersteuning branches hierbij nog nodig hebben. ■

Audrey Wei-Yun is senior adviseur beleidscommunicatie bij het ministerie van OCW. Ben Claessens is hoofdredacteur van Profiel Producties